

№ 172 (4472) 24 oktyabr 2020-ci il

Almaniyada Qarabağ müzakirələri

Oktyabrın 21-də Federal hökumətin brifinqlərinin keçirildiyi Federal Mətbuat Konfransının zalında Azərbaycan Respublikasının Almaniyada Federativ Respublikasındakı səfiri Ramin Həsənovun „Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətə bəxış“ adlı mətbuat konfransı keçirilib. Konfransda səfir Həsənovla yanaşı həmçinin, səfirliyəmizlə sıx əməkdaşlıq edən, Rur-Boxum Universitetinin beynəlxalq hüquq üzrə professoru Hans-Yoaxim Hayntse də iştirak edib.

Səfir Ramin Həsənov konfransın əvvəlində giriş nitqi ilə çıxış edib. Səfir bildirdi ki, 27 sentyabr tarixində edilən yeni hərbi təcavüz aktlarına cavab olaraq, Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq özünü müdafiə hüququndan istifadə edib və Azərbaycan Ordusu Azərbaycanın ərazisini və əhalisini müdafiə etmək məqsədilə əks-hücumla keçib. Səfir bildirdi ki, 3 həftədən artıqdır ki, münasibət bölgəsində gərginlik davam edir. Bu müddət ərzində döyüş bölgəsində məğlubiyyətlə üzləşən Ermənistan Azərbaycanada mülki şəxslər yaşayan əraziləri hədəfə alıb. Edilən raket hücumları nəticəsində 63 mülki şəxs həyatını itirib, çoxsaylı insanlar yaralanıb, yaşayış binaları dağıdılıb. Ramin Həsənov Gəncəyə edilmiş raket hücumlarını, mülki şəxslərin yatacağına hücumla məruz qaldıqlarını, qətlə yetirilənlərini və bunun insanlığa qarşı müharibə cinayəti olduğunu xüsusilə vurğulayıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycan Ermənistanla fərqli olaraq heç bir mülki obyektə hədəfə almayıb.

Prof. Hans-Yoaxim Hayntse giriş nitqində Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin beynəlxalq hüquqi aspektlərindən söhbət açıb. O, qeyd edib ki, BMT TŞ sözügedən münasibətə bağlı imperativ xarakter daşıyan qətnamələr qəbul edib. Bu qətnamələrdə işğalçı qüvvələrin işğal olunmuş torpaqlardan çıxarılması və oradan qovulmuş azərbaycanlı əhəlinin öz yurd-yuvalarına qayıtması tələb olunub. Hans-Yoaxim Hayntse vurğulayıb ki, BMT TŞ qətnamələri məcburi xarakter daşmasına baxmayaraq icra olunmayıb, işğalçı qüvvələrin işğal olunmuş ərazilərdən çıxarılması ilə bağlı sanksiyalar tətbiq olunmayıb. Daha sonra bu münasibətin həlli məcburiyyətə mexanizmləri olmayan ATƏT-ə həvalə edilib. Əldə olunan atəşkesdən sonra münasibətə “dondurulmuş münasibət” olaraq bir kənara atılıb və həlli üçün əhəmiyyətli sayılar göstərilməyib. Münasibətin konkret olaraq hansı hüquqi prinsiplər əsasında həlli müəyyən olunmayıb.

Giriş nitqlərindən sonra jurnalistlərə sual vermək imkanı verilib. Tədbirdə iştirak edən alman jurnalisti tərəfindən Azərbaycanın tərəfinin beynəlxalq səviyyədə qadağan olunan kaset bombaların

dan istifadə etməsi məsələsinə münasibət bildirilməsini xahiş edib.

Azərbaycan səfiri Azərbaycanın tərəfinin kaset bombalarından istifadə etməsinin Ermənistan təbliğatının yalanı olduğunu və buna dair heç bir sübutun olmadığını bildirdi. Qeyd edib ki, Ermənistanın kaset bombalarından istifadə etməsinin və qadağan olunmuş ballistik raketlərlə mülki insanların yaşadığı əraziləri vurması isə bütün dünyaya məlumdur. Səfir əhəlinin sıx yaşadığı Gəncə şəhərinə edilmiş 2 raket hücumu nəticəsində çoxmərtəbəli yaşayış binalarının və çoxsaylı fərdi evlərin dağıldığını, habelə 25-dən artıq mülki şəxsin öldürüldüyünü bir daha vurğulayıb. Əlavə edib ki, Azərbaycan tərəfi mülki obyektləri və şəxsləri hədəfə almayıb. Azərbaycan döyüşlər zamanı humanitar hüquq normalarına və Cenevrə Konvensiyasının tələblərinə tam əməl edib.

Jurnalist daha sonra Azərbaycan tərəfindən Suriya və Livandan nə qədər cihadçı və müzdlü əsgərlərin vuruşduğunu soruşub.

Azərbaycan səfiri mətbuatda geniş şəkildə tirajlanan guya Azərbaycan tərəfindən Suriya və Livandan olan cihadçı və müzdlü əsgərlərin vuruşması ilə bağlı xəbərlərin əsassız olduğunu söyləyib. Bildirdi ki, Azərbaycan 100 000 nəfərlik müasir, yaxşı təchiz olunmuş və ərazi bütövlüyünü müdafiə etmək iqtidarında olan orduya malikdir. Cihadçı və müzdlü əsgərlərin Azərbaycanada vuruşması ilə bağlı hər hansı bir fakt və ya sübut yoxdur. Əlavə edib ki, bu, ölkəmizin təhlükəsizliyi üçün də təhdid yaradardı və ölkəmiz heç zaman buna imkan verməz. Ona görə vurğulayıb ki, propoqanda xarakterli xəbərlərin yayılması peşəkərliliyə sığmır və hər hansı bir iddia varsa, bu, faktlarla sübut olunmalıdır. Səfir əlavə edib ki, əksinə, Ermənistan tərəfindən müxtəlif ölkələrdən gətirilmiş müzdlü və terrorçular döyüşür və buna dair kifayət qədər də sübutlar mövcuddur.

Tədbirin moderatoru Federal Mətbuat Konfransının əməkdaşı AZG erməni qəzetinin Azərbaycan səfirinə onlayn şəkildə ünvanladığı 2 sualı səsləndirib. 1-ci sual Azərbaycanın Türkiyənin köməyinə ehtiyac duymasının onun zəifliyi ilə əlaqəli olub-olmaması ilə bağlı olub. 2-ci sualda isə bildirilib ki, Azərbaycan 1991-ci ildə DQ muxtar vilayətinin razılığı olmadan öz müstəqilliyini elan edib və Azərbaycanı hansı əsasla DQ-ni beynəlxalq hüquqi cəhətdən özünün tərkib hissəsi hesab edir.

Ramin Həsənov | Azerbaijandehantlicher Botschafter in Deutschland

Səfir Həsənov bildirdi ki, Azərbaycan və Türkiyə qarşılıqlı olaraq bütün sahələrdə sıx, strateji xarakter daşıyan əməkdaşlığa malikdirlər. Bizim münasibətlərlə „bir millət, iki dövlət“ şüarı hökm sürür. Lakin, münasibətdə Türkiyə tərəfi deyildir və döyüşlərdə hər hansı formada iştirak etmir. Ermənistan döyüşlərdəki uğursuzluqlarını guya Türkiyənin mühərribə iştirakı ilə izah etməyə çalışır və bu tamamilə Ermənistan təbliğatının uydurmasıdır. Bəzən mətbuatda Azərbaycanın Türkiyədə istehsal olunan silahlardan istifadəsi kimi qələmə verilir. Halbuki bu silahları Azərbaycan tərəfindən satın alınıb və bizə məxsusdur. Necə ki, Azərbaycan Rusiya, İsrail və digər ölkələrdə istehsal olunan silahlardan satın almaqla əldə edib. Ermənistanın öz arsenalında olan silahları necə almaları isə sual doğurur. Belə sual Ermənistan tərəfinə ünvanlanmalıdır.

2-ci sualla bağlı səfir Həsənov qeyd edib ki, Sovet İttifaqının dağılmasından sonra 15 Sovet respublikası öz müstəqilliyini elan edib. Azərbaycan, DQ tərkibinə daxil olmaqla, müstəqil olub. O zaman erməni separatçıları Ermənistanı birləşməklə bağlı iddialar qildirsə də, həm Azərbaycan SSR-inin, həm də Sovet İttifaqının konstitusiyasına zidd olduğu üçün bu iddialar rədd olunub. Sovet İttifaqının konstitusiyasına görə İttifaq respublikasının razılığı olmadan onun sərhədləri dəyişdirilə və ərazisi başqa bir respublikaya verilməzdi. Nəticədə, Azərbaycan, tərkibində DQ olmaqla, müstəqil olub və bütün beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən bu sərhədlərdə tanınıb.

Daha sonra tədbirdə iştirak edən başqa bir alman jurnalisti tərəfindən Azərbaycanın səfirinə Azərbaycanın arsenalında olan silahları neçə faizinin Türkiyə mənşəli olması və Türkiyənin Azərbaycan hərbiçilərinə təlim verib-verməməsi ilə bağlı suallar ünvanlandı.

Azərbaycan səfiri hazırda Azərbaycanın arsenalında, olan silahlardan neçə faizinin Türkiyə mənşəli olması ilə bağlı konkret statistik rəqəm vermə bilməyəcəyini, amma Azərbaycanın satın aldığı silahlardan 90 %-indən çoxunun Rusiya istehsalı olduğunu bildirdi.

Həsənov 2-ci sualla bağlı qeyd edib ki, Azərbaycan bir çox ölkələrlə hərbi sahədə əməkdaşlıq etdiyi kimi, Türkiyə ilə də təhlükəsizlik və hərbi sahədə sıx əməkdaşlıq edir. Azərbaycan hərbiçiləri o cümlədən Türkiyədə təhsil alır və təlim görürlər.

Başqa bir jurnalist söz ələqə Azərbaycanın tərəfinin silahlarının 60%-inin İsrail mənşəli olması barədə məlumatların mövcudluğunu bildirdi və bu məlumatları heç qətlə uyğun olub-olmaması ilə bağlı maraqlanıb. O həmçinin nəyə görə Azərbaycanın tərəfinin beynəlxalq müşahidəçiləri təmas xəttinə buraxılmaması ilə bağlı sual verib. Jurnalist daha sonra Prof. Hans-Yoaxim Hayntseyə sual ünvanlayaraq bildirdi ki, „ilk dəfədir ki, o diktaturanın nümayəndəsi ilə yanaşı ictimaiyyət qarşısına çıxır“.

Səfir Həsənov Azərbaycanın tərəfinin silahlarının 60%-nin İsrail mənşəli olması barədə məlumatları yanlış olduğunu söyləyib. Bildirdi ki, Azərbaycanın İsrail silahlarını da almaları sirt deyil. Azərbaycan bunu heç vaxt inkar etməyib və bu, onun hüququdur.

Azərbaycanın tərəfinin beynəlxalq müşahidəçiləri təmas xəttinə buraxılmaması ilə bağlı suala cavab olaraq qeyd edib ki, artıq təmas xətti mövcud deyildir. Apanlan döyüş əməliyyatları nəticəsində təmas xətti Azərbaycan Ordusu tərəfindən artıq ləğv edilib. Hazırda orda davamlı şəkildə fəal hərbi əməliyyatlar getdiyi üçün beynəlxalq müşahidəçilərin münasibət bölgəsinə gəlməsi indi əzizdən texniki cəhətdən mümkün deyil. Səfir əlavə edib ki, beynəlxalq müşahidəçilərin uzun müddət əvvəlki təmas xəttində çoxsaylı monitorinqlər həyata keçiriblər. Bu, ATƏT-in Minsk Qrupunun vasitəçiliyi ilə baş tutub. Lakin münasibətin həllinə hər hansı töhfə verməyib. Beynəlxalq müşahidəçilər tə-

assıf ki, Ermənistan qoşunlarının Azərbaycan torpaqlarında olmasının səbəbləri ilə maraqlanmayıblar, halbuki DQ-də olan əsgərlərin 90 %-i Ermənistan əsgərləridir. Jurnalistlər də bu barədə hər hansı araşdırma aparmayıb və ya yazmaq istəməyib. Bunun əvəzində, mətbuatda Ermənistan-Azərbaycan DQ münasibəti „xristian ermənilər və müsəlman azərbaycanlılar arasında olan münasibət“ kimi absurd şəkildə təqdim olunub. Halbuki, bu münasibətin din faktoru ilə əlaqəsi yoxdur, sırf Ermənistanın ərazi iddialarına əsaslanan bir ərazi münasibətidir.

Səfir Həsənov Prof. Hans-Yoaxim Hayntseyə ünvanlanmış suala da münasibət bildirərək qeyd edib ki, Azərbaycan haqqında bu formada danışmaq olmaz. Səfir bildirdi ki, ara-sıra mətbuatda da belə ifadələr işlənilir və bu, tamamilə yanlışdır. Azərbaycan müstəqil dövlət olduğundan sonra insan haqları, hüquqi dövlət və demokratiya yoluna qədəm qoyub. Ölkəmiz bu yolu heç kimin və ya hər hansı təşkilatın xoşuna gəlmək üçün deyil, öz xalqı və rifahı naminə seçib. Azərbaycan Avropa Şurasının üzvüdür və bir çox ölkələr, o cümlədən Almaniyaya ilə sözügedən sahələrdə əməkdaşlıq edir. Əlavə edib ki, ölkəmiz beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən BMT-nin müqavilə qurumlarında və insan hüquqları üzrə ixtisaslaşmış digər təşkilatlarda Azərbaycanı insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində əldə olunan irəliləyişlərlə bağlı müntəzəm olaraq könüllü şəkildə hesabatlara verir, həmin təşkilat və qurumlarla sıx əməkdaşlıq edir. Səfir belə suallar ünvanlayarkən jurnalisti səliqəli olmağa və jurnalist etikasına riayət etməyə çağırıb.

Prof. Hans-Yoaxim Hayntse tərəflərdən hər hansının yanında olmadığını və münasibətin həllinə dair beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin dövlətlərin daxili siyasət quruluşundan asılı olaraq dəyişmədiyini vurğulayıb. O, hər iki dövlətin BMT-nin və AŞ-nin üzvü olduğunu və kəskin münasibət vəziyyətində olduqlarını bildirdi. Əsas məsələnin bu iki dövlət arasında münasibətin ədalətli şəkildə həllində ibarət olduğunu qeyd edib. Mütəxəssis həmçinin Azərbaycanın inkişafının kiçiklərinə müəyyən etdiyi „standartlarla“ deyil, beynəlxalq təşkilatların rəyi ilə ölçüldüyünü əlavə edib.

Tədbirdə daha sonra Azərbaycan səfirindən insan hüquqlarının hansı tərəfdən pozulmasını müşahidə etmək

üçün Azərbaycan tərəfinin Human Rights Watch kimi bir təşkilatı münasibət bölgəsinə buraxmamasının səbəbi soruşuldu və prof. Hayntsedən DQ məsələsinin Rusiyanın Krim və İsrailin Fələstin ərazilərini ilhaq etməsi ilə müqayisə etmək xahiş edildi.

Səfir Həsənov münasibətin qızgın vəziyyətində Human Rights Watch təşkilatının ağır hərbi əməliyyatları aparan bölgəyə buraxılması ilə bağlı istəyinin anlaşılmasını bildirdi. Həsənov qeyd edib ki, insan hüquqlarının pozulub-pozulmamasını müşahidə etmək üçün mütləq münasibət bölgəsinə səfər etmək vacib deyildir. Azərbaycanada 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkün vardır. 30 ildən artıq müddətdə onları ən adi hüquqlardan pozulub. Son illər qaçqın problemi ilə üzləşmiş Avropaya yaxşı məlum olmalıdır ki, Azərbaycan üçün əhəlinin hər 10 nəfərdən birinin qaçqın və məcburi köçkün olması nə deməkdir. Onların pozulmuş hüquqlarını dillə gətirmək üçün münasibət bölgəsinə səfər etməyə ehtiyac yoxdur. İllərdi özlərini insan hüquqlarının müdafiəsi təşkilatları kimi qələmə verən qurumlar 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünün problemini, onların pozulmuş hüquqlarını qaldırmırlar. 1992-ci ildə baş verən Xocalı soyqırımına da bağlı çoxlan susurlar və son olaraq Gəncə şəhərində mülki şəxslərə qarşı edilən hücumlarla da bağlı səsiz qalıblar. Səfir həmçinin əlavə edib ki, münasibət bölgəsində insanların təhlükəsizliyinə təminat vermək çətinidir. Burada insan həyatından söhbət gedir və bu, çox riskli xarakter daşıyır. Azərbaycan işğal olunmuş əraziləri öz nəzarətinə qaytarıldıqdan sonra beynəlxalq müşahidəçilər Azərbaycanın digər bölgələrində olduğu kimi işğaldan azad olmuş ərazilərində də müşahidə aparmaq imkanına malik olacaqlar.

Hans-Yoaxim Hayntse Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin Krimin ilhaqı və İsrail-Fələstin münasibəti ilə müqayisəsinə dair verilmiş suala cavabında bildirdi ki, hansısa münasibətdə yeni faktların yaradılması həmin faktların tanınması anlamına gəlmir. Belə ki, jurnalistin qeyd etdiyi faktlar beynəlxalq hüquqa ziddir. Eynilə hər dövlətlərin yaradılması və ya ərazilərin yerdəyişməsi sonuz bir proses olardı, buna start verilsə, qarşısını almaq olmaz. Bu baxımdan beynəlxalq düzən nizamla beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri təmin olunmalıdır.

“Mövqe”